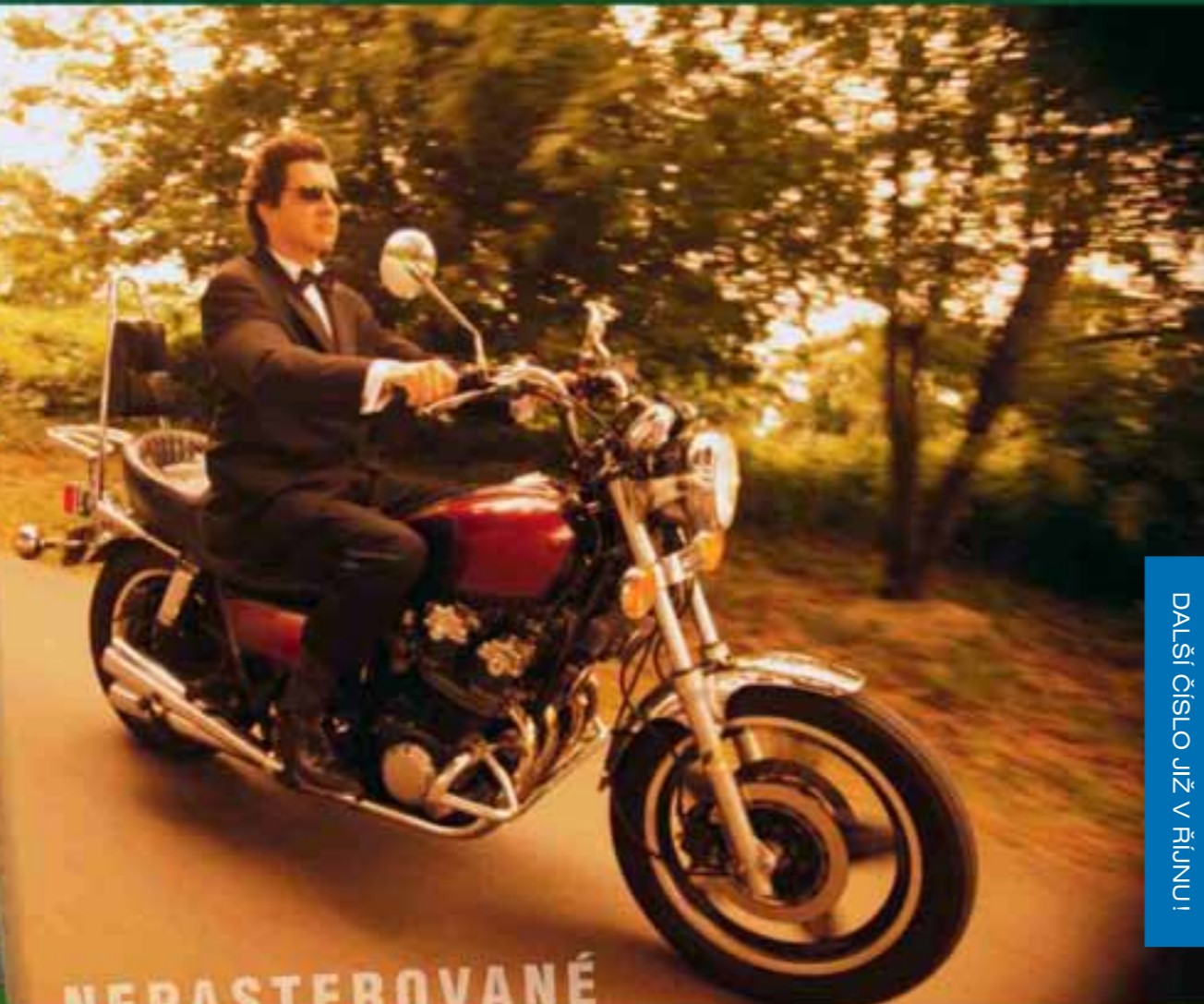

Originální nepasterované nealkoholické pivo Bernard Free

Nealkoholické pivo Bernard Free vyrábíme tradičním výrobním postupem z nejkvalitnějších surovin: ječného sladu z vlastní sladovny, nejlepších odrůd českého chmele a čisté pramenité vody z Českomoravské vysočiny. Tradičním výrobním postupem **bez pasterizace** neměníme původní chuť, vůni ani barvu piva a zachováváme všechny výživné a zdraví prospěšné látky v něm obsažené.

Bernard Free Vám dává svobodu

NEPASTEROVANÉ
NEALKOHOLICKÉ PIVO

DALŠÍ ČÍSLO JIŽ V ŘÍJNU!

ALICE NELLIS
KUBA
FYTOESTROGENY
WIMBLEDON...

Viastr, -leston

SIMPLY CLEVER

NOVÁ ŠKODA ROOMSTER

Ať už jsou Vaše plány jakékoli, Škoda Roomster se Vám dokonale přizpůsobí: například svým zavazadlovým prostorem o objemu až 1 780 litrů pro Vaše surfovací prkno díky standardně nabízenému systému sedadel VarioFlex. Více vlastního prostoru nabízejí také velká boční okna, vyvýšená zadní sedadla a panoramatická střeška. Přesvědčte se sami! Nejlépe při zkušební jízdě. Bližší informace získáte u svého prodejce vozů Škoda, na Škoda Auto Info-line 800 160 606 nebo na www.skoda-auto.cz.

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂, modelu Roomster: 5,1-7,0 l/100 km, 135-148 g/km

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Zajímá mne výsledek

Otevíráte už čtvrté číslo našeho časopisu, které uzavírá první rok jeho existence. Děkujeme za mnoho pozitivních ohlasů, jež ukazují, že naše „Vlastní cesta“ se většině z vás líbí právě proto, že přináší trochu jiné pohledy, než je dnes běžné. Mám z toho radost.

Rád bych teď jen krátce reagoval na vývoj v naší zemi po volbách, od nichž mnozí z nás hodně očekávali. Hovoří se o patové situaci, často padají silná slova, někteří politici se vytahují svými svaly, které ve skutečnosti nemají. Musím říci, že mě to moc nezajímá. Co mě zajímá, je výsledek.

Nemyslím si, že nás postihla nějaká osudová katastrofa. Žijeme v míru a relativním dostatku. Očekávám však, že místo hájení takzvaných stranických zájmů nyní ukážou politici na všech frontách odpovědnost vůči lidem, které zastupují. Očekávám, že umožní zahájit co nejdříve nutné reformy, zjednodušení daňového systému a snížení daňové zátěže, razantní redukci byrokracie a vymahatelnost práva, že tvrdě omezí korupci a učiní transparentními politické vztahy. Pokud se však ukáže, že to nesvedou, ať co nejrychleji zjednoduší volební systém a vyhlásí předčasné volby. Už si nemůžeme dovolit další otálení na cestě k prosperitě.

Přeji vám pěkné léto a dobré čtení...

„Držte se...“

vlastní cestou 3/06

obsah

červenec – srpen – září

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Petr Pravda
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
tisk
Tiskárna David, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.
www.bernard.cz

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > sekce Magazín > formulář, který vyplníte a odešlete). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164

fotografie na obálce > Markéta Navrátilová

04 _ Už jsem si říkala... rozhovor s Alicí Nellis	33 _ Wimbledon a Queen's... reportáž
10 _ Originál si zaslouží originalitu Bernard v reklamě	36 _ Pozvánka na pivní slavnosti informace z pivovaru
12 _ Živé modely Hany Zárubové lahůdka ze světa módy	38 _ Tyršovo náměstí z historie města Humpolec
16 _ Taxi Kiel povídka Jaroslava Rudiše	
18 _ Kuba exkluzivní fotoreportáž	
24 _ Podnikatel musí být skromný rozhovor s Radimem Jančurou	
28 _ Setkání informace z pivovaru	
29 _ Šel jsem do rizika Michal Viewegh na křižovatce	
30 _ Pivo s fytoestrogeny pivo a zdraví	

Už jsem si říkala, jestli není na čase se sballit a jít pryč

> říká režisérka Alice Nellis

Úspěšná česká režisérka Alice Nellis ráda vypráví příběhy o zdánlivých banalitách, ale divák brzy pozná, že se v nich odehrávají mezilidská dramata. Sama teď prožívá své drama – bojuje za svůj film, jehož scénář oslnil na prestižním festivalu v americkém Sundance, ale u nás nedostal zelenou.

Alice, co si myslíte o Oskarech?

Oskarovým cenám nerozumím. Myslím, že v Čechách mohou vzniknout – a také už vznikly – oskarové filmy. Legrační je, co se dělo kolem toho posledního – Kolji. Přivítání Honzy Svěráka vypadalo, jako by provedl nějakou prasárnu, což nechápu, protože pomohl všem českým filmům. Ti kritici se měli rozčilovat ve chvíli premiéry. Ale když český film vyhraje Oskara, je to krásné pro všechny.

Oni mu vyčítali, že film vykalkuloval...

Proboha, jestli dokázal vykalkulovat Oskara, proč to nedělají ostatní? Spousta lidí přece chce Oskara.

Chcete ho i vy?

Oskara? Já mám Eurotel (*smích*)...

Bavíme se o filmu, ale ne všichni vědí, že jste začínala jako flétnistka. Zahrajete si ještě někdy? Jen tak sama nebo třeba své holčičce Elle?

Jednou jsem jí hrála a neprotestovala. I sama si občas zahraju, ale už to nemá nic společného s profesionální hudbou. Jde spíš o odreagování se. Někdy mi to schází, člověk byl zvyklý léta cvičit. Ale teď mi hraní dává svobodu, radost, při které se

nemusím ničím trápit. To není špatné a možná to byl i jeden z důvodů, proč jsem profesionální muziky nechala.

Kdy jste se k tomu rozhodla?

Někdy kolem svých pětadvaceti let, když jsem dostudovala. To jsem se už hudbou živila, ale usoudila jsem, že nemám výjimečný talent, že by ze mě byla jen průměrná flétnistka. S muzikou je to těžké. Léta ji studujete, ale na škole vás nepřipravují na to, že jednou budete sedět v orchestru, ale že se stanete sólistou. Těch je však nakonec málo, zbytek se chystá na něco, co pak skoro nedělá. Já tomu zbaběle unikla.

Ale vztah k hudbě vám zůstal?

Muziku mám skoro ze všeho nejraději, protože je abstraktní, dává prostor, který můžete využít úplně po svém. Hudba mi přijde jako zázrak. Je nejbližší tomu, co člověk nazývá nadpřirozenem – nemá žádnou logiku, žádné vysvětlení, člověk moc neodhalí, na jakých principech funguje, proč může nějaký zvuk a souzvuk vyvolat euforii a jiný naopak roztesknit.

Jak je to u filmu?

U filmu do toho vidíte víc, protože je

konkrétně spojený se životem. Ale já si odmalička představovala muziku s obrázky. A film má oboje. Čím déle točím, tím víc se mi tam dere hudba a v poslední době i tanec.

Platí to i pro vaši novou divadelní hru Záplavy?

Určitě. Záplavy jsou hra, v níž se mluví, něco se řeší, a najednou je tam několikaminutová část taneční, kde se tancem, pohybem a muzikou odehraje tolik příběhů, až jsem nakonec sama byla překvapena.

Ty „záplavy“ jsou metafora?

Ano, ale zároveň dramatický rámec. Upřímně řečeno za těch šestnáct let se nestalo tolik věcí, které by pohnuly tolika lidmi najednou. Záplavy to vzaly doslova napříč, což mi přišlo zajímavé. Je jedno, jestli takové drama dáte jako pozadí něčeho, co se záplav vůbec netýká (což je právě případ mé hry), nebo se přímo zabýváte tím, co tak dramatická událost dělá s lidmi. Proč je tak častým tématem válka? Jde o mezní situaci, která lidi nutí rozhodovat se. Cokoliv, co vás vytrhne z běžné rutiny, je dobrý základ dramatické situace.

Alice Nellis v červnu 2006

Záplavy začínají nevěrou, tím, jak těžké je kultivovat vztah dlouhodobě, nakolik v sobě člověk nese zakleté modely ze své rodiny, aniž by o tom často věděl. Pamatuje si, jak to vypadalo, ale dost často neví proč, protože rodiče před dětmi vytvářejí jakousi fasádu. Teď je na něm, zda za ni nakoukne, aby věděl, v čem vlastně vyrostl. V tu chvíli je komunikace hodně nepřímá.

Lidi si často nedokážou říci některé věci úplně normálně...

Jistě. Představte si velmi napjatý vztah mezi ženou a mužem, když se jeden dozví o nevěře. Ale je u toho sestra, nemůžou

moc mluvit a celý dialog je založen na banálních věcech typu, proč někdo někomu přinesl minerálku a druhému ne. Ti dva řeší sto jiných věcí, ale skoro nikdy nedojde na to, že by si řekli něco podstatného, a ta hra i končí téměř „nedialogem“.

Jak váš projekt vznikl?

Částečně na objednávku. Divadlo Na zábradlí chvályhodně oslovuje současné autory, aby vznikaly české hry, které pak uvádí. Upřímně řečeno, psát doma hru jen tak, že se třeba bude někdy inscenovat, není snadné. Psaní je už takhle dost samotářské. Když v divadle dávají

nabídku, už se baví s konkrétními autory a tím vytvářejí prostředí, v němž se píše líp.

O čem ráda píšete?

Asi se mi nepodaří překvapovat lidi nějakými velkými fantaziemi nebo konstrukcemi či filozofickou vizí. Obdivuji ty, kteří to v sobě mají, ale já to bohužel nemám. Je mi bližší konkrétnost a principy, které znám. Moje ambice je vytvořit něco, v čem člověk najde prostor sám pro sebe, spojí si to s něčím, co zná, a může si prožít třeba i jinou variantu. V některých hrách je vše dořečené. Já mám tendenci psát dialogy co nejcivilněji

a často o banalitách, za kterými však cosi probíhá. V tu chvíli se musím spoléhat, že té věci lidi dají důvěru a budou hledat to, co se za podobnými banalitami skrývá i u nich. Nemusím jim nic diktovat, buď ten prostor využijí, nebo ne.

A využijí?

Na jedné straně za mnou přicházejí a říkají, že jim hra oživila jejich zážitky a podivné, spletité situace. Ale pak někdy přečtu v divadelních kritikách, že šlo o banalizování nezajímavých problémů. Obojí je možné, ten prostor už je takový.

Co vás baví víc – film nebo divadlo?

Baví mě oboje, protože každé je jiné. Líbí se mi střídání a beru věci, jak přicházejí, bez nějakých preferencí.

V divadle jde o dlouhodobé, každodenní setkání se stejnými lidmi, na stejné scéně. Je to intenzivní zážitek. Ale režisér je v divadle paradoxně osamělejší než při natáčení filmu. Na jedné straně je on, na druhé herci. U filmu má neustále kolem sebe strašně moc lidí.

Jak je to s vaším chystaným filmem – Annou? Existuje nějaká šance, že začnete brzy točit?

(Smích) S Annou jsme pokročili zpět na začátek poté, co Česká televize odmítla podpořit natáčení filmu. Tím jsme totiž přišli o možnost získat finance z evropského fondu Euroimages.

Váš scénář ale dostal prestižní ocenění v americkém Sundance! To je už nějaká záruka.

Já vím, ale to se u nás nějak nebere... Všechny ostatní oceněné filmy, ať už v Dánsku nebo v Maďarsku, jsou už dávno natočené a v distribuci. Tak to prostě u nás chodí, člověk si musí zvyknout. Je to úplně stejné, jako když vyhráváte festivaly...

Ale proč?

Ptáte se na špatné adrese. Nevím, může to mít tisíc důvodů.

Co chcete dělat?

Nevzdám se, ale budu to muset promyslet. Toužila jsem natočit film v Praze, v prostředí, do něhož se hodí. Mít v něm Aňu Geislerovou, Pavla Lišku, Evu Holubovou, lidi, kteří se mi zdají pro mé postavy výborní a chtějí je hrát. Pokud se něco nezmění, je možné, že film budu muset udělat s cizím producentem. Ale pak bych si nemohla vzít žádného

českého spolupracovníka, žádného českého herce; najmou jenom mě jako scenáristu a režiséra.

Takže se scénářem nakonec můžete skončit v Hollywoodu?

To je dvousečné, protože v Hollywoodu by scénář chtěli přepsat. Když jsem s ním byla v Los Angeles, nabízeli mi, že ho koupí. Chtěli, aby film režíroval někdo jiný. Takže by si Annu samozřejmě levně koupili a předělali na nějakou kočičárnu. K tomu ale není důvod. Pro mne je hloupé, že už nebudu mít obsazení, které mi připadlo krásné. Ti lidi se už nesejdou, nebudou mít čas ve stejnou dobu. Byla jsem nešťastná, ale co s tím nadělám. Nemá smysl dávat na odiv zklamání, a ještě tím někomu udělat radost.

Nemáte pocit, že se takové věci u nás dějí nějak moc často?

Nedokážu to posoudit. Pro mě teď není jiná šance než scénář natočit, protože když ho nenatočím, nikdo nikdy film neuvidí a bude navždy platit, že mohli mít pravdu, když si mysleli, že to je kravina.

Jak by se měly podle vás státní instituce stavět k filmu a umění vůbec?

Stát by měl v některých oblastech

podporovat díla, která vychází z naší tradice. Ne jenom na ně dát nálepku, že jsou z Čech. Jako na nějaký balík, který prodáme za nějaké peníze. Jinde už přišli na to, že umění je vývozní artikl, který nese tradici. Když si vezmete auto vyrobené v Čechách ze součástek přivezených odjinud, asi to naši tradici nikam nevyveze. Něco jiného by bylo, kdyby šlo o český design toho auta. A už jsme u výtvarného umění.

Kultura naší tradici dlouhodobě vždy donesla nejdál. Protože na rozdíl třeba od jogurtů některá umělecká díla vydrží. Ale je jich potřeba vždy vytvořit víc, aby z nich pak vyšla díla zásadní. Nemůžete natočit jen pět zásadních filmů. Musíte jich natočit dvacet a zásadní z toho budou třeba dva. Teprve z určitého množství je nějaké procento kvality.

O čem je film Anna?

Děj se odehrává v Praze, ale dva hlavní hrdinové jsou cizinci. Manžel, který je všude po světě jako doma, protože je muzikant. A jeho žena si v určitou chvíli řekne – můj muž má tenhle dar, a bude to tedy podle něj. Nějakou dobu se snaží být v téhle situaci šťastná, ale nakonec to vzdá.

Je v tom i vaše zkušenost?

Žiju čtrnáct let s Američanem a díky němu znám hodně cizinců, kteří žijí v zahraničí, mají manželky, rodinu, která s nimi cestuje. Tam je ta zkušenost.

A hlavně jsem psala scénář o muzice. Muzika je kosmopolitní a muzikanti plavou po světě, neboť jejich profese není vázána jazykem, ničím. Je univerzální. Přejde mi to hodně aktuální, protože ve většině Evropy dnes platí, že můžete jít kamkoliv. Člověk má pocit, že není ničím držený. Ale má to dopad na osobní vztahy. Když jdete za prací někam do jiné kultury, nejdete v dospělém věku většinou sám. Máte co dělat, máte tam cíl, ale berete s sebou několik lidí, kteří jsou na vás navázaní. Oni tím však mohou být vytrženi ze svého prostředí, ze svých kořenů. Zejména když je to takové zaměstnání jako muzika, kde nestačíte

nikde zakořenit. Fakt, že nejste nikde doma, že si nevytvoříte kromě minisvětva rodiny ještě širší kruh přátel, s nimiž konfrontujete sám sebe, může být těžko zvládnutelný.

Jak vy jste to řešila se svým manželem?

Muž je bankovní analytik. Má naštěstí práci, v níž je velmi úspěšný, myslím, že úspěšnější než já, a jeho práce není vázána na konkrétní místo. Měli jsme štěstí. Samozřejmě, že si i já pamatuju dobu, kdy jsem to řešila. Bude tady moci být? Odejdu za ním někam jinam? Ale záhy jsem ho varovala, že se mnou to asi bude znamenat tady. Pak jsem to dlouho vůbec neřešila. Až teď jsem se několikrát přistihla, že přemýšlím, jestli není na čase se sbalit a jít někam pryč.

Proč?

Ne proto, že bych si říkala, že mě v téhle zemi nemají rádi, spíš jsme uvažovala, jestli to tady není marný. Když manželovi práce jde, neměla bych to být já, kdo by měl povolit?

Jak vy dnes vnímáte prostředí, v němž žijete? Považujete se za Češku, Evropanku, Čechoameričanku?

Samozřejmě, že za Češku. Já jsem byla

vždycky jenom tady. A i když jsem třeba trochu cestovala, v cizině jsem byla jen na návštěvě. Už mi přijde normální moci cestovat a asi si dovedu i představit, že bych mohla žít někde jinde, kdyby to bylo nutné. Ale pořád je ve mně pocit, že by to BYLO NĚKDE JINDE.

A.N.
1971*

Vystudovala scenáristiku a dramaturgii na FAMU, anglistiku a amerikanistiku na Filozofické fakultě UK a flétnu na pražské Konzervatoři. Jako flétnistka se několik let živila. Její první film Ene bene (2000) získal několik mezinárodních ocenění a druhý film Vylet dva České lvy. Scénář filmu Anna byl jedním ze tří nejlepších evropských scénářů na festivalu v Sundance, ale pak ho nepodpořila Česká televize. Alice Nellis se věnuje i divadelní režii, nedávno uvedla svoji první hru Záplavy. Má manžela ekonomického analytika Simona Nellise a malou dcerku Ellu.

Originál si zaslouží originalitu!

Doba se mění. Krása těla zkrášlená krásným šperkem už dávno není jen doménou a výsadou žen. I muži si stále častěji uvědomují, že nejen krásou ducha člověk je živ a berou na vědomí, že tradičním mužským hodnotám jako jsou odvaha, síla, vytrvalost a čest, zkrášlení těla neuškodí. Ba naopak. Ostatně ptejme se žen...

Petr Pravda

Živé modely

„Vždycky mě při jakékoliv realizaci v první řadě zajímá koncept, myšlenka, obsah. Myslím, že idea je mnohokrát důležitější než samotná tvorba. Musím vědět, proč věci dělám,“ říká Hana Zárubová. Proces – nazvala svou kolekci „živých“ modelů. Proč? Málokdo ví, že samotný oděv prochází při tvarování a šití změnami, které se musí zaznamenat do stříhu. Někdy vznikne model i třikrát, než se z chyb, omylů, ale i nových nápadů vyloupne konečná podoba.

A právě proces vzniku zachycuje mladá módní návrhářka ve své autorské kolekci. Říká: „Pro mě osobně nebyla módní přehlídka satisfakcí. Důležitější byla následná instalace vzrostlých kusů oblečení do hlíny jako artefakty, které pokračovaly dále svým přirozeným životem.“

1) Fixami pokreslené zkušební kaliko, z kterého koukají barevné nitě, zachycující ono hledání linií, tvarů a švů, spojila autorka s luxusní podšívkou a nechala ho ušít k dokonalosti. Pracovní podklad, který by divák nikdy nespatřil, byl rázem povýšen na velmi originální kousek dámského šatníku.

2) Tenhle model si hraje s chybami a omyly, které se návrhářům při práci stávají – něco je příliš krátké, něco zase nakřivo či špatně sešité, to, co mělo být zevnitř, je bůhvíproč zvenku... Víte, co s takovými dlouhými nohavicemi? Hana Zárubová už to ví...

3) „Poučením z krizového vývoje“ mohl vzniknout třetí, technologicky nejsložitější model, na kterém autorka spolupracovala s profesorem Václavem Větvíčkou, ředitelem Pražské botanické zahrady. Divné? Kdepak, logické. Čistě střížený kabát dokonalého tvaru je ušitý ze speciální netkané „textilie“. Materiál působí natolik seriózně, že si ani nevšimnete, alespoň ne na první pohled, že jeho hlavní součástí je osivo a hnojivo. Normálně totiž slouží jako základ pro travní koberce. Vzrostlé límce, ramena či rukavice – to byl výsledek několikaměsíčních zkoušek materiálu i klimatických podmínek nevhodnějších pro růst oděvu. A samozřejmě nemohla chybět profesionální práce s konvíčkou.

3

H.Z. 1975*

Absolventka ateliéru Oděvního výtvarnictví VŠUP v Praze získala již během studií několik významných ocenění, např. 1. místo Smirnoff International Fashion Awards (ČR) či 2. místo na Evropském veletrhu módy a textilu (SRN). Její modely mohli diváci zhlédnout na mnoha přehlídkách nejenom doma, ale i v Itálii, Německu, Velké Británii či v Hongkongu. Kromě navrhování autorských modelů pracuje jako art director pro značku Pietro Filipi.

Taxi Kiel

Zrcadlo ve výtahu v srdci hotelu Astor vidělo hodně lidí. Tlačítka jsou ohmataná, koberec na stěnách vykoupaný v cigaretovém kouři. Koukám se do zrcadla a zkouším si, jaké to je dát někomu pěsti. Levý hák, pravý hák. Tak jsem to jednou viděl v televizi.

Hotel Astor postavili někdy v padesátých letech v centru města, které bylo o deset let dříve centrem říšského vojenského námořnictva a ponorkového loďstva, proto centrum města ve válce přestalo být centrem. Se zemí ho srovnaly americké a britské bomby.

Město Kiel znovu vyrostlo v padesátých letech a hotel Astor se stal jeho první novodobou chloubou. Když ho postavili, lidi sem chodili v nažehlených oblecích. „To je ono, to je Amerika,“ říkali.

Stojím před *Amerikou*, jejíž barva zvolna bledne v podvečerním slunci. Od moře fouká studený vítr. Jdu k taxíku. Nasednu.

„Kam chceš?“ ptá se taxikář a srovná zrcátko. Houpe se na něm zlatý křížek a medailonek s černovlasou a černoookou holkou. Krásnou holkou.

„Dům literatury,“ říkám.

„Dům čeho?“ podívá se na mě taxikář přísně, jako bych mu svedl dceru.

„Li-te-ra-tu-ry.“

„Nic takovýho tady není!“

„Je. Určitě. Kamarád tam má čtení. Jen jsem zapomněl adresu.“

„Není adresa, není literatura,“ kroutí taxikář hlavou. Pak stáhne okénko a zeptá se vedle stojícího tureckého kolegy.

„Dům literatury. Nevíš, co to je?“

„Nic takovýho tady neexistuje,“ zvedne kolega hlavu od Bildu.

„Nemyslí vojenský muzeum?“

„Nemyslíš ponorky?“ zeptá se můj taxikář.

Kroutím hlavou.

„Nemyslí voskový muzeum?“ ptá se Turek.

Můj taxikář vystoupí a jde ke třetímu vozu. Ale ani u Portugalce nepochodí.

„Literaturhaus, literaturhaus, to už jsem někdy slyšel...,“ říká čtvrtý taxikář a drbe se ve vlasech. Je to Alžířan. Na kapotě rozkládá plán města.

„Já tam už jednou někoho vez. Je to asi tady,“ noří prst do mapy.

„Tady!“ ukáže mému taxikáři a ten se usměje: „To je jasný.“

Já si zatím rozcvičuju pěsti. Svírám a povoluju prsty. Posiluju.

Jedeme taxíkem a hledáme Dům literatury v bývalém městě ponorek a křižníků. Taxikář říká, že je z Venezuely, přímo z Caracasu, jestli jsem tam někdy byl, a že ho taxikaření v Kielu moc nebaví, a tak to dělá jen dva dny v týdnu. A co prý dělám já a jestli mě to baví?

Říkám, že nedělám nic. Lžu, že teď mám něco jako prázdniny a cestuju vlakem po Evropě, a on říká, že to se mám ze všech nejlíp, ale že vlakem bych u nich doma daleko nedorazil, protože koleje končí hned za Caracasem.

„Literatuuura, literaaatura, literaaatuura,“ začne si najednou zpívat. „To je takový hezký slovo. Nevíš, odkud pochází?“

Říkám, že asi z latiny, a on na to: „To je jasný.“ A pak se na červené ke mně otočí, dýchne na mě kebabem, všimnu si, že mu chybí horní řezák, a zeptá se: „Co vlastně znamená ta literatura?“

Dívá se mi vážně do očí a já se dívám vážně do jeho očí. Jsou černé jako uhel.

„Knížky a tak.“

„A jak se to dělá literatura?“

„No... jdete třeba do hospody, někdo tam vypráví příběh, vy si ho zapíšete, večer naklapete do počítače, pošlete do nakladatelství, nakladatel to vydá, někdo další si knížku koupí, přečte si váš příběh a jde do hospody, kde ho někomu jinému převypráví.“

„Něco jako perpetuum mobile,“ houkne taxikář.

„Jo. Takový věčný koloběh keců.“

„To je vážně tak jednoduchý?“

„Asi jo,“ říkám. „A v některých zemích se z toho dá docela dobře žít.“ Koukám se na taxikáře a myslím na Marka, za kterým jsem na sever Německa přijel. Zkouší se literaturou živit. Potkali jsme se v Praze, padli si u Vystřeleného oka do oka a spali chvíli se stejnou holkou. S mojí holkou. Problém byl, že já o tom nevěděl. On o tom pak napsal knížku a dnes z ní bude poprvé číst. A já budu při tom. Mark to neví. A Klára taky ne.

„Jako že love?“

„Hodně love.“

„A kde třeba se z toho dá žít?“

„Třeba v Německu.“

„Abys mi rozuměl, já totiž hledám novou práci,“ mrkne taxikář a prudce odbočí vlevo do úzké uličky. Křížek a holka na medailonku se na zrcátku málem uškrtí.

„Líbí se ti?“ ukáže taxikář na fotku v medailonku.

Přikyvuju.

„Evelyn. Moje dcera,“ řekne pyšně a já si všimnu, že ta holka má stejný černý oči jako on. Černý jako rozbourěný moře.

„Hezká.“

„To je jasný! Všechny naše holky jsou hezký. Chodíš s nějakou?“

„Nevím, jestli se to dá tak říct...“

„Tak to u nás v tomhle člověk musí mít jasno,“ řekne taxikář.

Jasno v tom nemám. Kláru pořád miluju. Takže s ní vlastně chodím. Problém je, že ona asi nemiluje mě. Po čtení Markovi rozbiju hubu. Ale zatím si to nechávám pro sebe.

Taxikář cvrnkne do medailonku s holkou.

„Dělala pokojskou v hotelu, kde bydlíš. Pro každého by se rozkrájela. Ženská, jakou jen tak nepotkáš.“

„A co dělá teď?“

„Nic. Loni se utopila. Tady v přístavu.“ Řekne to tak ostře, jako když příď lodi rozrazí vlnu, trochu pěny vyletí na palubu a na chvíli zastaví čas.

„Aha. To mi je líto.“

Taxikář si tlustými prsty oťře koutky a mávne na pozdrav drožce, co jede naproti. „Já myslím, že za to může studený moře. Člověk tam vleze a hned má křeč. U nás křeč nikdy nedostaneš. U nás není nikdy moře studený. Ale když je studený moře, jsou studený i lidi, to je jasný. Proč myslíš, že tady můžu dělat jen na černo? Kvůli

tomu studenému moři.“

Mezi stromy se rýsuje stoletá vila, jedna z mála, kterou si ve válce žádná spojenecká bomba nenašla. Nad brankou svítí nápis LITERATURHAUS.

Vyskočil jsem ven a zaplatil. Večírek už dávno začal.

„Počkej,“ stáhl za mnou taxikář okénko.

„Moje první povídka,“ podal mi papírek, usmál se a šlápl na plyn. Mávl jsem mu na pozdrav, strčil papírek do kapsy a vběhl dovnitř. Chtěl jsem být co nejdřív při tom. Musel jsem být při tom.

Hotel Astor postavili v padesátých letech hned u přístavu, ve kterém kotví lodě vysoké, jako je on sám. Je večer, vlastně už noc. Čtení bylo dlouhé, suché, tak nějak německé. Knížka nebyla o nás třech, ale o Praze. Lidé tleskali, jak je tady zvykem.

Markovi jsem nakonec hubu nerozbil. Nedokázal jsem to. Dokonce jsem se s ním pozdravil. A nakonec i objal. Nevím proč, ale stalo se to. Byl rád, že se vidíme. Já nakonec taky. Klára na čtení nebyla. Mark říkal, že ji dnes celý den bolela hlava.

„To ten vítr tady. Člověk si na to musí zvyknout. Nechceš se zítra stavit?“

„Možná,“ řekl jsem.

Nechal jsem Kláru pozdravovat.

Sedím v hotelovém baru, piju malé pivo a koukám na lodě v kielském přístavu.

Pak se napiju a myslím na to, že Kiel česky znamená kýl. Lodě mají kýl, aby se v bouři nepotopily. Kýlem mého života byla Klára. V posteli jsem prý neuměl být chlap. A pak jsem neuměl rozbít hubu chlapovi, který s ní uměl být chlap. Teď už vím, že to půjde i bez ní.

Napiju se a myslím na tu krásnou černoookou černovlasou holku z taxikářova medailonku, co se mu ztratila v přístavní vodě. Možná bych s ní mohl chodit, kdyby tady byla. Možná bych s ní byl chlap.

Napiju se a cítím, že kýlem Kielu je hotel Astor. Tady se potopit už nemá co, žijeme přece v americké době. A tenhle hotel byl a je Amerika. Skutečná Amerika. Studená Amerika. V ní se ale může utopit každý.

„Končíme,“ sykne vychrtlý vrchní s motýlkem nakřivo.

„To je jasný,“ řeknu, dopiju a vytáhnu z kapsy drobné.

„Neznal jste nějakou Evelyn?“ ptám se. „Takovou černovlasou.“

„Jo, ta tady myslím dělala.“

„Loni se prej utopila v přístavu.“

„A to vám řekl kdo?“

„Její táta, taxikář.“

„Utopila se, ale doma ve vaně. A před tím snědla prášky. Kvůli němu. Hrozně ji tejlal.“

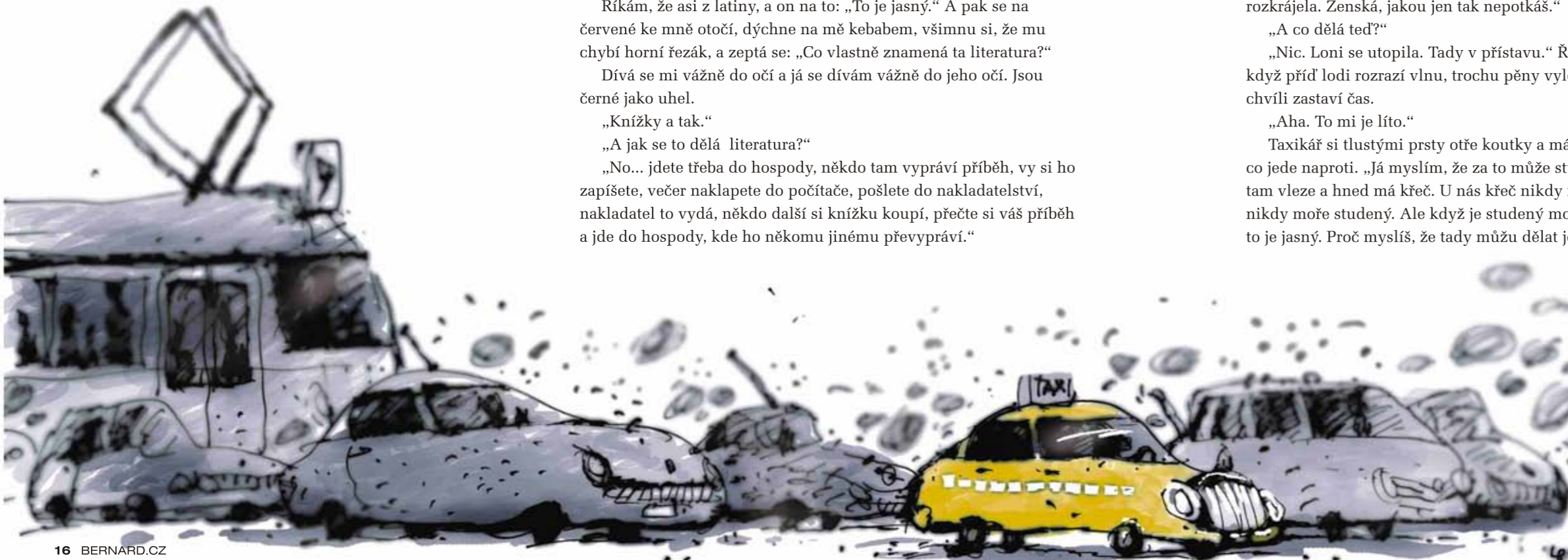
„Kdo?“

„Ten taxikář... její manžel.“

Oblékl jsem si sako a odešel ke dveřím výtahu.

„Něco vám vypadlo,“ volá na mě vrchní a podává mi zmuchlaný papírek.

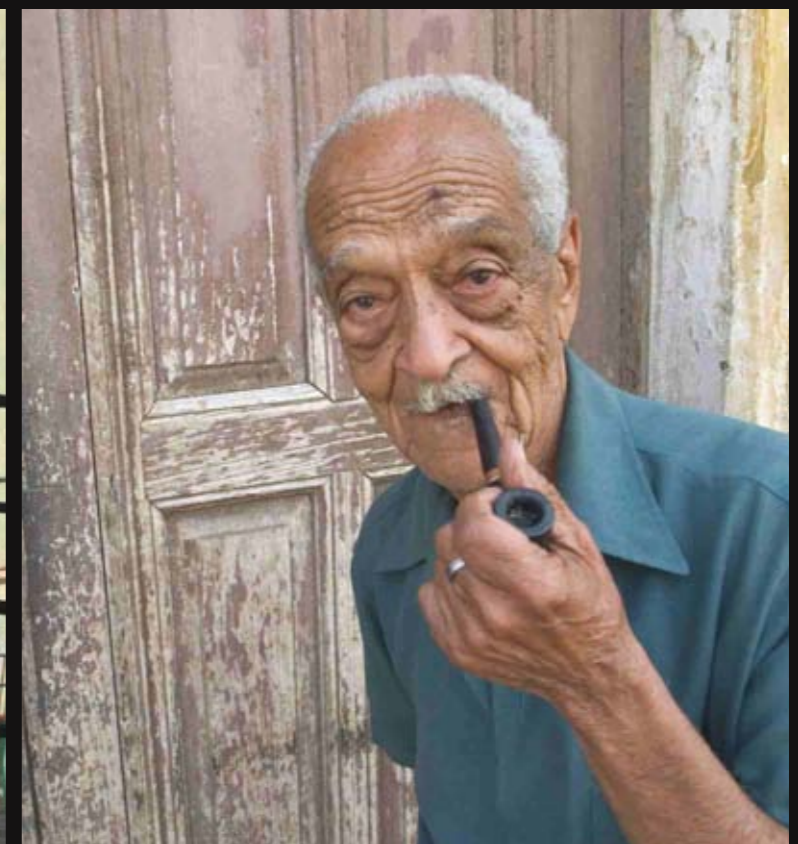
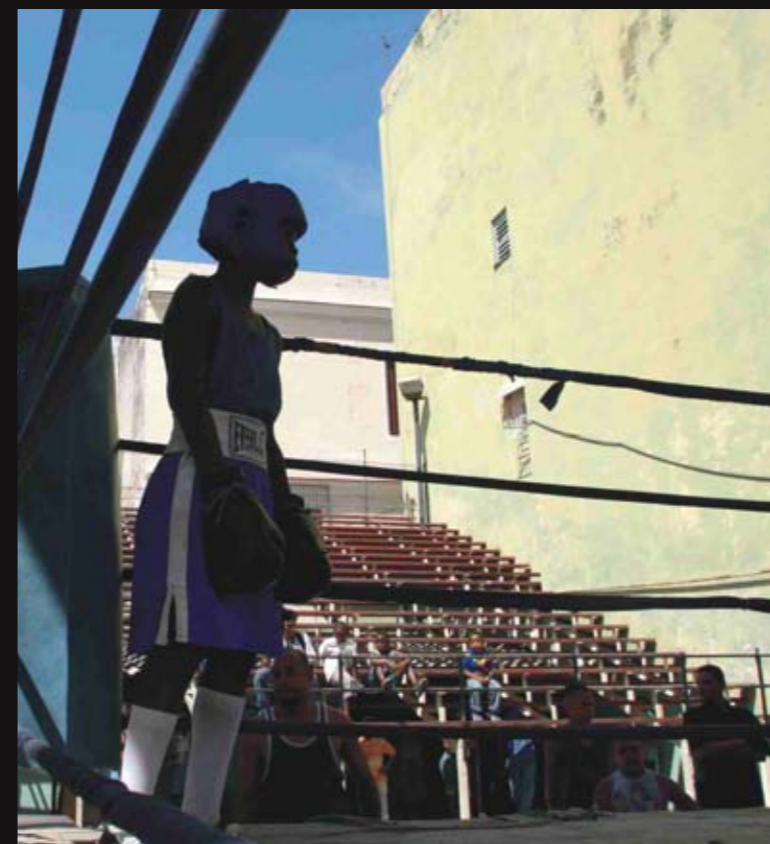
Byla to první povídka taxikáře z Caracasu. Účtenka na pět euro.

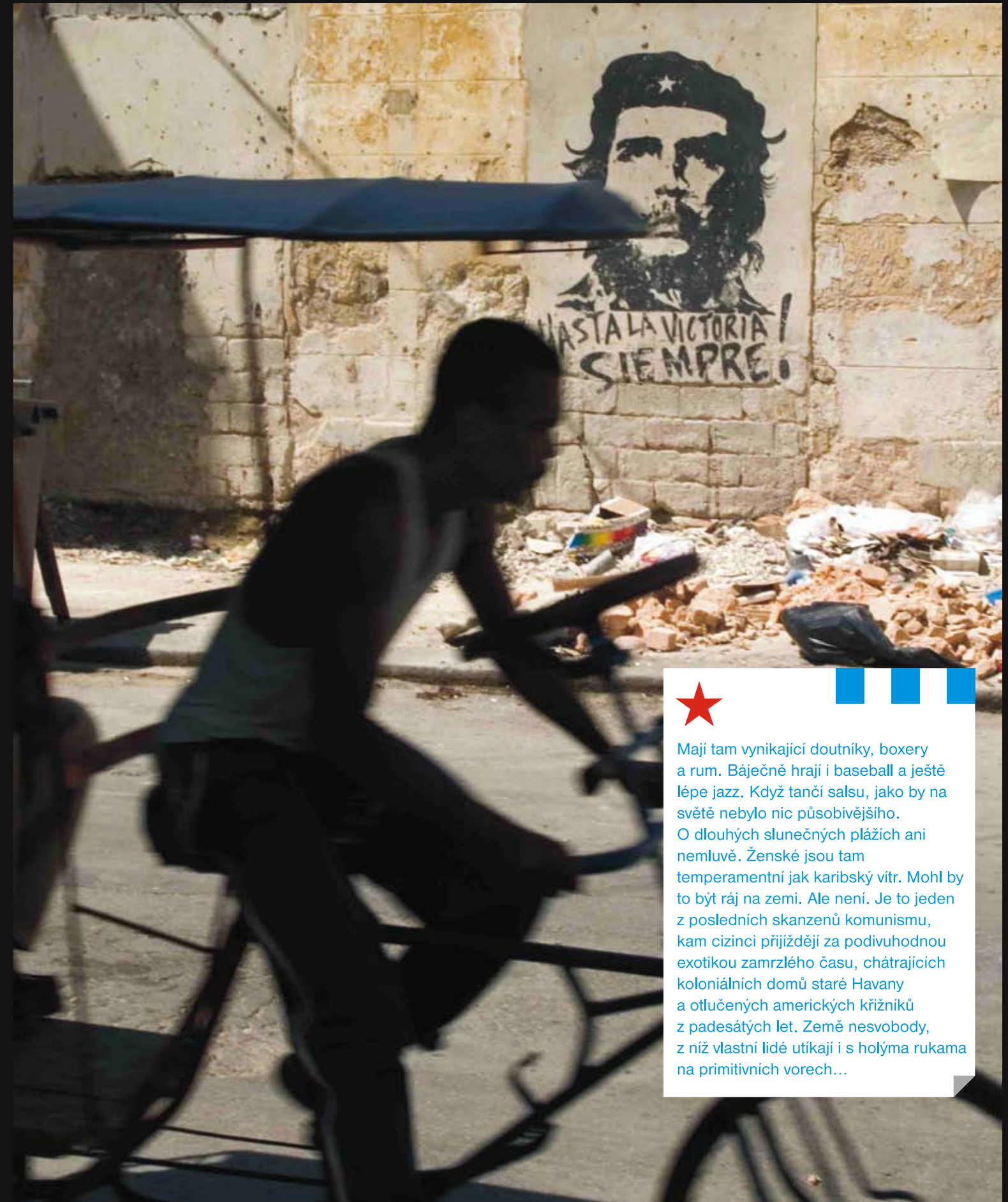

Kuba:
Mohl by to být ráj
na zemi, ale zatím
je to bohužel stále
prazvláštní skanzen
komunismu, byť
nezvykle pestrý
a barevný...

Mají tam vynikající doutníky, boxery a rum. Báječně hrají i baseball a ještě lépe jazz. Když tančí salsa, jako by na světě nebylo nic působivějšího. O dlouhých slunečných plážích ani nemluvě. Ženské jsou tam temperamentní jak karibský vítr. Mohl by to být ráj na zemi. Ale není. Je to jeden z posledních skanzenů komunismu, kam cizinci přijíždějí za podivuhodnou exotikou zamrzlého času, chátrajících koloniálních domů staré Havany a otlučených amerických křižníků z padesátých let. Země nesvobody, z níž vlastní lidé utíkají i s holýma rukama na primitivních vorech...

text Petr Pravda
foto Markéta Navrátilová

rozhovor

Podnikatel musí být skromný

> říká Radim Jančura

Nevypadá na to, že se letos stal podnikatelem roku a jeho firma se vypracovala mezi pět „nej“ v republice. Vystupuje skromně a skromnost také proklamuje. Radim Jančura je šéfem u nás stále populárnější firmy Student Agency, která staví svůj věhlas na nízkých cenách a co nejlepších službách zákazníkům.

Jste podnikatelem roku, vaše firma se umístila mezi nejlepšími. Jaký je to pocit?
Dobrá. Díky bojům proti molochům, jako jsou ČSAD, jsme získali určitou pozornost zejména v médiích, která vyvrcholila našim oceněním. To vyvolá další pozornost do doby, než něco pokazíme (*smích*).

Cítíte i určitou satisfakci?
Ano, ale hlavně závazek, i když to slovo zní hloupě. Kterýkoliv klient si může vyžádat můj telefon a vynadat mi – vážený podnikateli roku, dneska nešel kávovar, jak si to představujete. Co s tím uděláte? Všichni budou od firmy i ode mne očekávat víc.

Firmu jste rozjžděl ještě jako vysokoškolák. Jaké to bylo?
Čekal jsem v roce 1994 ve své kanceláři v Brně na první zákazníky, ale nic se nedělo. Až do okamžiku, než jsem získal sedm tisíc korun od kamaráda. S těmi penězi jsem udělal na tu dobu obrovský marketing, dal o sobě vědět. Začal jsem s malými letáčky po tramvajích, prostě

všude, kde to šlo. Díky jednoduchému marketingu se z ničeho nic dveře netrhly.

Jak vás napadlo, že budete podnikat?
Dlužil jsem rodičům padesát tisíc. Proto jsem se rozhodl, že v létě vyjedu do Anglie a ty peníze vydělám.

Právě v Anglii vás napadl onen podnikatelský plán?
Nejdřív jsem tam poznal dívky, které si říkaly au-pair – tehdy u nás ještě skoro nikdo nevěděl, co to je. Když jsem se vrátil, pronajal jsem si kancelář a chtěl jsem začít organizovat pobyty pro české au-pair. Byl to jednoduchý byznys. Když jsem pak viděl, že už tady existuje nějaká konkurence, ale má vysoké ceny, snížil jsem je na polovinu. V tu chvíli i díky reklamě se to celé rozběhlo.

Mít nejnižší ceny, to je ostatně vaše „know how“, ne?
To je jen jeden ze střípků, které se člověk učí. Zjistíte, že všechny tyto zkušenosti jsou strašně triviální, ale trvá, než je do podnikání dostanete. Třeba že marketing je důležitý, a když chcete prorazit, musíte být nejlevnější. Hodně důležité pro mě byly i zkušenosti s prvním zaměstnancem. Zjistil jsem, že to je hrozně drahá bytost, která nic neumí, musíte ji všechno naučit, což stojí spoustu času a energie, a kromě toho chce plat a má i nárok na sociální a zdravotní pojištění. Poznal jsem také, že když odejdu z kanceláře, přestane pracovat.

Co jste s tím udělal?
Za každou prodanou jízdenku do Anglie dostal zaměstnanec 100 Kč a v případě, že ji naopak té au-pair neprodal, nevnutil, tak dostal srážku 200 Kč. Byla to drsná motivace, ale najednou jsem zjistil, že to funguje, a také zaměstnanec byl spokojen, protože si víc vydělal.

Byl jste v podnikání samouk?
Ano, nestudoval jsem žádné návody, učil jsem se vlastními chybami (*smích*). Všechno jsem se musel naučit sám. Ale tím, jak firma každým rokem rostla, zvyšovala obraty, měl jsem neustále i jinou práci. Byl jsem grafikem, vyráběl první katalogy, dělal marketing. A protože jsem byl postupně u všeho, tak do všeho nyní vidím a tvářím se, že všemu rozumím...

Nepotřebujete mít pořád nad vším kontrolu?
Neměl bych to říkat, ale teď už se snažím jen budit takový dojem. Chci, aby mi klienti žalovali, co děláme špatně. Aby zaměstnanci, kterých je dnes 550, věděli, že když něco pokazí, tak se to s největší pravděpodobností zjistí. Úkolem zaměstnanců je, aby klient byl opravdu spokojený, což se zdá triviální, ale není jednoduché toho dosáhnout.

Jak v zemi, kde mnoha lidem pořád nedochází, že dobrý servis, příjemné chování a úslužnost jsou důležité, to došlo právě vám?
Stačí, když jste chvíli v zahraničí, vidíte těch úsměvů mnohem víc i na ulici.

A souvisí to také s mou povahou. Jsem člověk, který neumí chválit. Povahou jsem pedant, kterého baví hledat chybu.

Jak to nesou vaši zaměstnanci?

Snažil jsem se postavit mezi sebe a zaměstnance ještě někoho dalšího. Mám třeba ředitelku firmy, která řeší všechny personální věci a veškerou komunikaci s manažery a na rozdíl ode mne i někdy pochválí. Musím ale upřímně říct, že zaměstnance ždímáme. Ale všichni jsou motivováni, že když budou dělat práci dobře, tak si vydělají víc. Člověk tu dokáže pracovat tak dva, tři roky. U nás to je drsná práce. Náš zaměstnanec toho sice udělá méně než konkurence, ale jen proto, že ho nutíme, aby se snažil najít nejlevnější letenku. To zabírá hodně času. Náš zaměstnanec se musí o zákazníka víc postarat.

Snesete pod sebou lidi, kteří dané disciplíně rozumějí lépe než vy?

Ano, to je jasné. Občas říkám, že firmu vlastně neřídím, a ona je to v podstatě pravda.

Co vlastně děláte, když firmu neřídíte?

Snažím se hledat chyby a nacházet systémová řešení, aby těch chyb bylo co nejméně.

V čem jste dobrý?

V logickém uvažování. Dokážu ekonomicky řídit firmu tím, že si vezmu kalkulačku z mobilu a umím spočítat, kolik má stát jízdenka mezi dvěma městy.

Jak se prokousáváte džunglí zákonů?

České zákony jsou tragické. Stát chce, abychom zákony dodržovali, ale člověk bez právníka není schopen se v nich orientovat. A nelze spoléhat ani na soudy, protože jsou přetížené, pomalé a díky složitým zákonům ve svých rozhodnutích i nepředvídatelné.

Kde je to rozhraní, aby se člověk nedostal za hranici zákona?

Obecně dobrá vlastnost je skromnost.

Každý by měl také pracovat na svém dobrém jménu, aby se mohl podívat sousedovi nebo klientovi do očí. Jsem přesvědčen, že lidé oceňují právě fakt, že naše firma začala úplně od nuly, neměla za sebou žádný škraloup a po celou dobu existence rostla.

Řekl jste, že jste velmi dobrý v logice.

Co vám naopak schází?

Měl jsem v rodině hodně tvrdou výchovu, což také znamená, že dnes stále hledám sebedůvěru.

Ale vy ji máte. Dovolíte si třeba chodit velmi neformálně oblékaný. Zdá se, že ignorujete zažitá konvence...

Právě že velkou sebedůvěru nemám, ale vždycky jsem se aspoň snažil ji mít.

Vám opravdu nic neříká drahé oblečení, luxusní hodinky?

To jsou zbytečnosti. Navíc to u mne souvisí s pohodlností. A konečně máte pravdu, že je to jakási součást mého postoje. Luxus nepotřebuji. Jsem skromný, což firmě pomáhá, protože podnikatel musí být skromný. Firma musí dostat to, co potřebuje. Když je velká a podnikatel si vezme zanedbatelné promile, je to fajn. Poprvé jsem si teď koupil dům na hypotéku. Vždy jsem věděl, že ho jednou budu mít. A když člověk něco takového ví, tolik po tom netouží.

Přesto – existuje něco, na co si potrpíte, třeba auta?

Mám dnes Jaguára, což je auto, které sice draze zní a snad i vypadá, ale zase tak drahé není. Je prostě trošku sportovní, a to já nejsem, a trochu vyzývavé, a to také nejsem.

Co potřebujete k životu kromě práce?

Přicházíte první a odcházíte poslední?

Odcházím poslední, ale jen proto, že také poslední přicházím. Přijdu do práce třeba v deset nebo v jedenáct a končím v sedm, osm, v devět... Pak jdu posedět s přáteli a v jednu ve dvě zamířím do postele. Opravdu pracuji relativně hodně, ale nikdy si práci neberu domů.

Jaký má nyní podnikatel Jančura cíl?

Moje ambice jsou Česká a Slovenská republika. Je to trh, kde jsem doma, kde to znám. Myslím, že je lépe být nejlepší doma než průměrný v Evropě. Ve všem, co děláme, jsme nejlepší. Teď plánujeme vstup na železnici.

Baví vás to?

Ano, miluji tuhle práci a miluji tuhle firmu.

R.J.
1972*

Studium: Fakulta elektrotechnická VUT v Brně. Koničky: práce a pivo. V roce 1994 začal vysílat české au-pair do ciziny. V roce 1996 přijal dva zaměstnance a založil Student Agency. Obrat za rok měl 76 000 Kč. Následující rok přidal jazykové pobyty, dva další zaměstnance a obrat zvýšil na šest milionů. V roce 2000 už měla firma 22 zaměstnanců, přidala si mezinárodní autobusovou dopravu a zaznamenala obrat 150 milionů korun. V roce 2004 přišla vnitrostátní autobusová doprava (obrat téměř 1,5 miliardy). V roce 2005 byl obrat firmy 1,8 miliardy Kč, letos se očekává 2,4 miliardy Kč.

FranklinCovey®

*Máte pocit, že často rozhodujete pod tlakem okolností?
Naučíte se využívat možnosti volby tak, aby nerozhodovaly okolnosti, ale vy.*

*Zdá se vám, že na ty skutečně důležité věci nemáte nikdy čas?
Stanovíte si jasný směr, priority a cíle.*

*Chtěli byste být efektivnější?
Naučíte se efektivněji komunikovat a jednat.*

*Měli byste rádi více volného času?
Budete mít více času pro sebe a svojí rodinu.*

**Vytvoříte si ty správné návyky
na semináři**

7 NÁVYKŮ SKUTEČNĚ EFEKTIVNÍCH LIDÍ

14. – 16. 8. 2006

Hotel Tenis, Kurdějov (Hustopeče)

nebo 8. – 10. 11. 2006

Hotel Laguna, Slapy

Přihlásit se můžete na tel.: 261 099 341, 261 099 342

e-mailu: info@franklincovey.cz

*Více informací o našich seminářích, dalších službách a produktech
naleznete na webových stránkách www.franklincovey.cz*

FranklinCovey Czech, FC CZĚCH, s. r. o. – Ohradní 1424/2B, 140 00 Praha 4

Setkání

Na 350 hostinských se sešlo v červnu na pravidelném setkání restaurací Rodinného pivovaru Bernard v rekreačním středisku nedaleko Želiva, aby si zasportovali, pobavili se a vyměnili si zkušenosti. Hrál se fotbal, volejbal, petanque... Nechyběla vyjíždka na pramici ani hod sekerkou. Večer pak přišla na řadu opečená selata, kuřata, krůty, hudba i barmanská show.

Milan Eigl (49 let) považuje setkání hospodských za dobrou věc. „Jsem překvapený, kolik je tu lidí z celé republiky, je vidět, že se pivovaru daří.“ Milan Eigl přijel znedaleka z Kletečné u Humpolce. Ve vesnici žije jen 160 lidí. V létě však do hospody, kterou provozuje sdružení hasičů, přicházejí i chatari, houbaři a náhodní návštěvníci. „Bernard je lepší než ostatní. V kvalitě, v zájmu o nás,“ říká a chlubí se, že v kontrolách kvality se teď drží hodně vysoko.

Jiří Pospíšil (37 let) je trochu zvláštní hospodský. Hospodu má jako konička, žije se daňovým poradenstvím a učí v Brně na podnikatelské fakultě. V Troubsku u Brna má hospodu se sálem pro padesát lidí. A proč čepuje Bernarda? „S pivovarem je rychlé a férové jednání. A hlavně, humpolecké pivo je dokonalé. A spolupráce bezvadná,“ říká. Také pan Pospíšil rád organizuje různé akce. Například „Tour“ s partou cyklistů z Troubska až do Humpolce na letní pivní slavnosti.

Zdeněk Jeřábek (49 let) přijel až z Hory Svaté Kateřiny na česko-německém pomezí. Na setkání jezdí rád. „Sejde se tu různorodá parta lidí. Dobře si popovídáme,“ říká. Jeho hospůdka nese název „Krušnohorský express“ a skutečně je ve starém rekonstruovaném bufetovém vagonu. Pan Jeřábek na pivo Bernard nedá dopustit. A neustále něco vymýšlí. Sám také zjistil, že slavný Hliník z filmové komedie Marečku, podejte mi pero se narodil v Hoře Svaté Kateřiny, kde je i jeho pomník.

Šel jsem do rizika

Michal Viewegh, spisovatel

Můj asi nejdůležitější mezník, jakýsi rozhodující životní obrat byl, že jsem odešel z Vysoké školy ekonomické. Někde jsem četl, že v mládí každého člověka bývají osudové chvíle, které určí, jakými cestami se bude jeho život ubírat, že například Lenin mohl být stejně tak konfidentem carské policie, jako vůdcem ruského proletariátu. Fatálně totiž záleží na tom, koho člověk ve správný čas potká, kde žije, jaké si vytvoří vzory, jaké knihy se mu dostanou do ruky a tak dále. Možná kdybych ze školy neodešel, kdybych podlehl tlaku rodičů... Pro ně to bylo velké zklamání. Vysokou jsem studoval celé dva roky, byl jsem skoro v polovině a oni už mně sháněli místo někde v podniku zahraničního obchodu. Kdybych tu školu dostudoval, nevím, jestli bych psal. Třeba by mě povolání ekonoma pohltilo a dělal bych kariéru, protože jsem vždycky byl dost ctižádostivý. Kdo ví, jak by se to vyvíjelo.

Samozřejmě jsem tenkrát od rodičů slyšel výčitky, my tě dva roky držíme na studiích, a ty si teď klidně odejdeš. Vlastně se jim ani nedivím. Kdyby mně dneska řekla moje dcera, že opouští studia a bude spisovatelkou, používal bych stejné argumenty jako tehdy můj otec: Nejdřív dodělej školu, psát přece můžeš i při studiu nebo potom... Neměl jsem tenkrát za sebou ani ten nejmenší výsledek, ani jedinou časopisecky vydanou povídku, žádný podobný „doklad spisovatelství“, kterým bych se mohl prokázat. Rozhodnutí odejít z vysoké školy a stát se spisovatelem jsem otci oznamoval v době, kdy jsem mu mohl ukázat leda slohovou práci, z níž jsem dostal jedničku.

Odchod ze školy mi rodiče vyčítali poměrně dlouho. Vlastně až do vydání první knížky. Definitivně jsem to myslím u otce vyhrál teprve tehdy, když jsem dostal pozvánku od prezidenta Havla na Hrad na oslavu

28. října. Byla na drahém papíře, se státním znakem a slovy Prezident republiky zve...

Svého rozhodnutí odejít z ekonomky jsem ale nikdy nelitoval. Jistěže to byl riskantní krok, rok jsem dělal nočního vrátného a zároveň studoval nultý ročník filozofické fakulty, teprve poté jsem byl přijat na řádná studia. Za moc to tam sice nestálo a nebýt světých výjimek, jako třeba paní doktorka Janáčková, příliš bych se toho o literatuře nedozvěděl, ale přece jen mi studium na katedře literatury sedělo víc než politická ekonomie socialismu.

Možná jsem prožil ještě jeden důležitý mezník. Po promoci a roční vojné jsem tři roky učil na základce na Zbraslavi a pak dva roky dělal nakladatelského redaktora. Přesně v den svých třiatřicátých narozenin – 31. března 1995 – jsem odešel na volnou nohu. S vírou, že díky dotiskům Báječných let pod psa a Výchovy dívek v Čechách to minimálně rok nějak přežiju a budu jenom psát. Že se psaním opravdu užívím, jsem zjistil až po pár letech. I tohle rozhodnutí byl trochu risk, navíc už nešlo jenom o mě, měl jsem rodinu a nevěděl, jestli ji dokážu uživit, zaplatit nájem a tak dále. Dneska mi to našťestí zní směšně, ale tenkrát jsem tyhle věci zcela vážně řešil. Příjemné bylo, že má první žena mě tehdy v mém rozhodnutí podpořila.

Ani dneska nemůžu pochopitelně s jistotou říct, že se psaním užívím nadosmrti, ale přesto žádnou nejistotu necítím. Jednak mě psaní nepřestalo bavit, jednak jsem nikdy neměl problém s náměty. A i kdyby zájem o mé knížky v budoucnu poklesl, pár čtenářů mi snad zůstane věrných. Pevně doufám, že žádná velká životní křižovatka už mě nečeká.

Čeští vědci vyvinuli světový unikát — nízkostupňové pivo se zvýšenou hladinou fytoestrogenů. Má pomoci ženám v přechodu. Dokáže to? Nebo jde jen marketingový tah, který slouží hlavně zvýšení konzumace piva?

Světový unikát: pivo s fytoestrogeny

Fytoestrogeny jsou přírodní látky obsažené ve zvýšené míře například v sóje a ve výrobcích z ní, v ořeších, dýňových a lněných semínkách a také v luštěninách.

Tyto látky zmírňují příznaky přechodu, tedy klimakteria, jako jsou například návaly horka, úzkost, nervozita, neklid nebo deprese. Potvrdily to i výzkumy vědců.

Asijské ženy, které konzumují mnohem více sóji a dalších potravin s fytoestrogeny než Evropanky, mají mnohem méně nepříjemných příznaků doprovázejících klimakterium. Zatímco Evropanky trpí například návaly horkosti v 70–80 procentech případů, Číňanky jen v 18 procentech.

Stokrát více estrogenů

Objevy kolem fytoestrogenů inspirovaly odborníky z Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského (VÚPS) v Praze. Chtěli vyvinout nealkoholické pivo pro ženy, které bude mít zvýšenou hladinu fytoestrogenů. Zjistili totiž, že v českých pivech bývá tato hladina až třicetkrát vyšší než v pivech zahraničních. Je to díky použitým surovinám a technologii.

Pak našli dobrovolníci, která každý den vypila láhev piva. Šlo o hodně chmelenou dvanáctku s relativně vysokou hladinou fytoestrogenů. Přehled o tom, kolik fytoestrogenů obsahuje jaká značka, udělal pro VÚPS na vybrané skupině piv Endokrinologický ústav České akademie věd. Na konci pokusu naměřili lékaři ženě v přechodu stokrát více estrogenů v těle než na jeho začátku. I subjektivně se cítila lépe. Experiment signalizoval, že by pivo mohlo pomáhat.

Co nejméně alkoholu

Vědci získali na vývoj nového piva grant a začali hledat. Nealkoholické pivo se ukázalo utopí. Čím víc se totiž snažili zvýšit hladinu

fytoestrogenů, tím kvalitnější chmel a slad museli použít, což je postup typický pro výrobu dvanáctek. Jenže silné pivo není pro ženy zrovna ideální. Ženy štěpí alkohol hůř než muži (produkují méně enzymu, který ho rozkládá, bývají menší, a když alkoholu vypijí stejně jako chlapi, musí jeho koncentrace v těle být vyšší atd.).

Pokud jde o ženy psychicky nevyrovnané, které hůř zpracovávají negativní emoce, může jim hrozit větší riziko alkoholismu. Upadají do něj snáz než muži a obtížněji se ho zbavují. Je pro ně zároveň základní i růst společenské tolerance k pití při nejrůznějších společenských příležitostech.

Hledali kompromis

Více alkoholu znamená také více kalorií. Ani to se vědcům nezdálo úplně nejlepší u nápoje pro ženy, a tak se rozhodli pro kompromis. Pro osmistupňové pivo, které bude mít co možná nejvyšší hladinu fytoestrogenů (i tak je o 50–60 % nižší než u dvanáctky). Měl jsem možnost ochutnat tuto osmičku v Pivovarském domě v Praze. Ve světlé i v černé variantě. Měla příjemně plnou a vyrovnanou chuť. U černého to bylo ještě výraznější než u světlého. Překvapilo mě to. Čekal jsem, že bude pořádně hořké.

Ženy ji otestovaly

Vědci požádali brněnské gynekologa MUDr. Milana Antona CSc., aby účinky piva vyzkoušel na skupině žen. Pily ho třetinku denně po dobu dvou měsíců. Pak vyplnily standardizovaný dotazník. Po jeho vyhodnocení se ukázalo, že je méně trápily téměř všechny potíže spojené s přechodem..

Znamená to, že se teď obtíže klimakteria začnou léčit pouze pivem? To určitě ne. Stejně jako se nezačnou léčit pouze tím, že by ženy začaly být sóju nebo luštěniny. Tenhle režim může zmírnit potíže klimakteria,

ale účinky zmíněných potravin je nutné vnímat střídlivě. U piva nejspíš zapůsobil na ženy také uklidňující účinek chmele a alkoholu, podobně jako vitamíny skupiny B a plejáda dalších látek.

Hormony nebo fytoestrogeny?

Ženy trápí v klimakteriu řada potíží. Kromě těch už zmíněných je to hlavně bušení srdce a noční pocení, podrážděnost, proměnlivé nálady, suchost pochvy a bolestivý pohlavní styk atd. Všechny souvisí s vyhasínáním tvorby pohlavních hormonů. Nebezpečnější je však rostoucí riziko infarktu, mozkové mrtvice a osteoporózy.

Zdáleka nejúčinnějším způsobem léčby potíží, které doprovázejí přechod, je hormonální substituce. Preventivně působí i proti osteoporóze. Její hlavní nevýhodou je, že ji nesmí užívat ženy, které mají zvýšené riziko tvorby krevních sraženin.

Tyto ženy a také ty, které nechtějí užívat hormony, mohou zkusit potravinové doplňky s fytoestrogeny. Ty jsou v porovnání s hormonální substitucí slabší. Bývají však pro ně užitečnou alternativou. Je dobré, když se poradí s gynekologem o těch kvalitních. Jejich účinek pak mohou znásobit už zmíněnými potravinami, které fytoestrogeny přirozeně

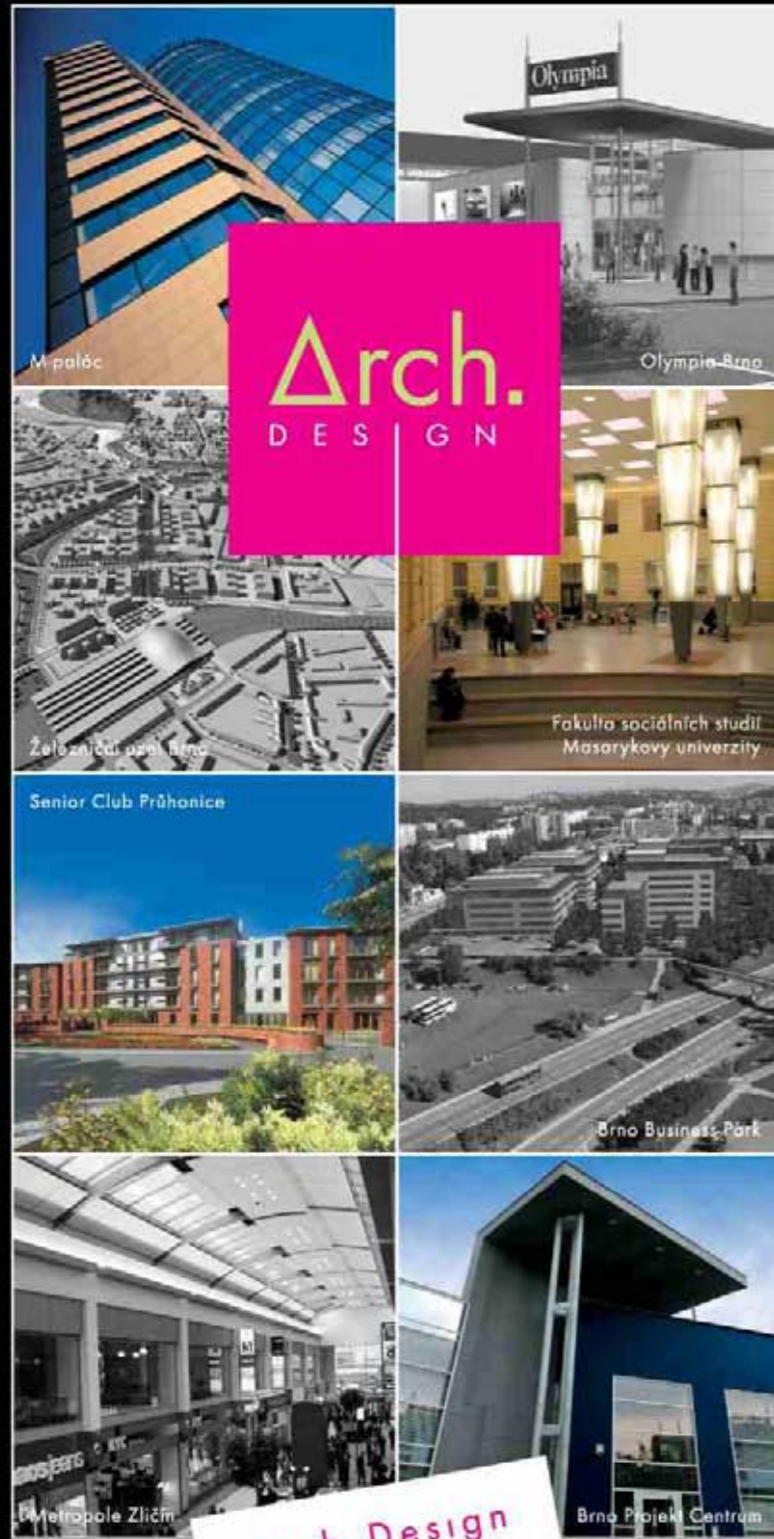
obsahují a které přinášejí tak příznivé efekty ženám v Asii. Pivo se zvýšenou hladinou fytoestrogenů může být jednou z nich.

Muži mají svůj přechod

Také muže dokáže potrápřit nespavost, nervozita, deprese nebo sexuální potíže způsobené úbytkem mužských hormonů, androgenů. Pokles hladin hormonů se často negativně projeví také řídnutím kostí, aterosklerózou, problémy s prostatou a dalšími potížemi. Muži zatím nemají své gynekology, ale mohou se obrátit na andrology. Jestli i jim pomůže pití piva s fytoestrogeny, ukáže až další výzkum.

příště:
S pivem proti infarktu

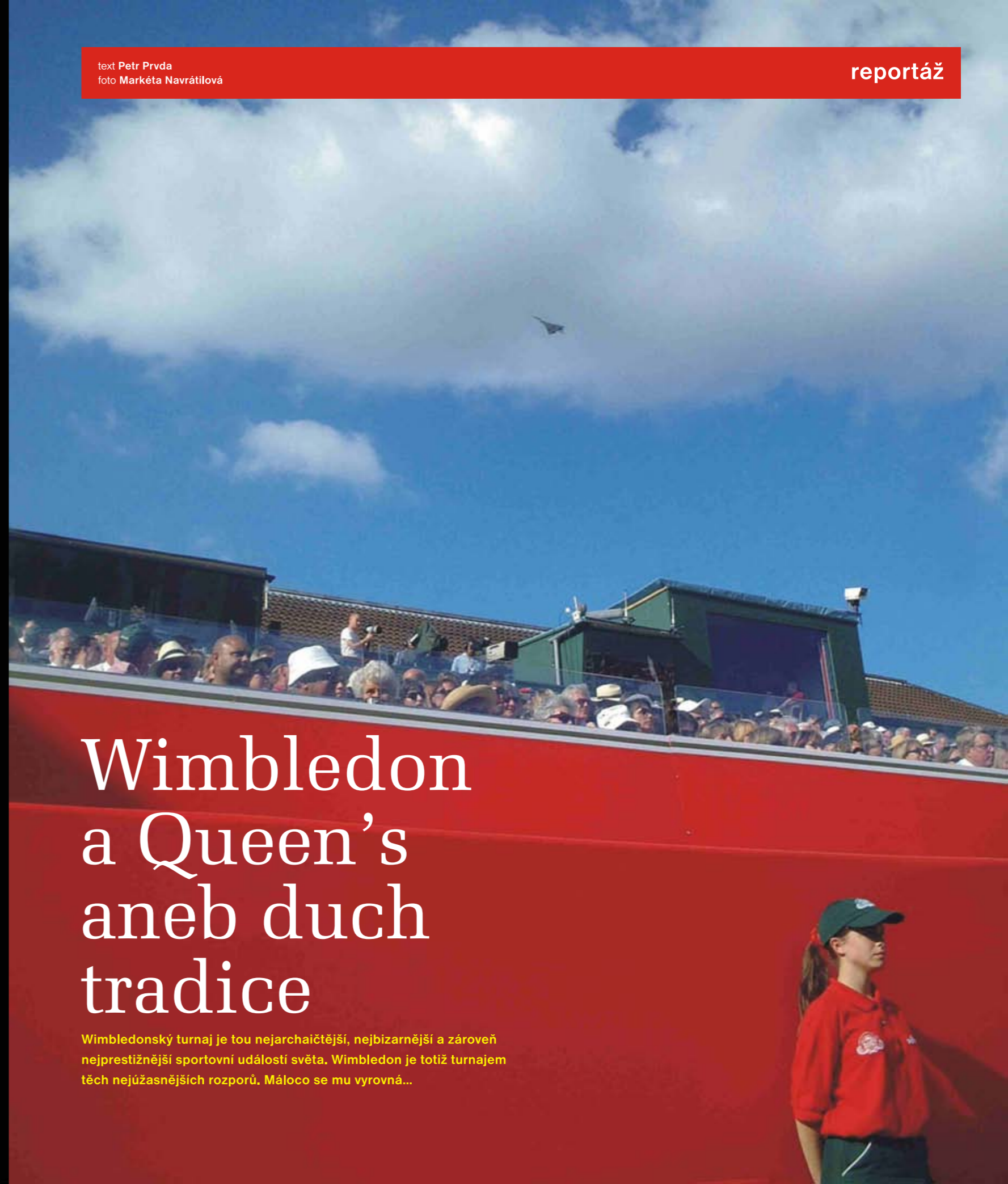

Arch.Design
 KANCELÁŘ BRNO
 Stránského 39, 616 00 Brno
 telefon +420 541 233 111
 KANCELÁŘ PRAHA
 Ohradní 2b, 140 00 Praha 4
 telefon +420 261 099 360
www.archdesign.cz

- architektura
- urbanismus
- ekonomické zhodnocení záměru
- projekty pro územní a stavební povolení
- prováděcí projekty
- studie
- projekty interiérů
- inženýrská činnost
- autorský a technický dozor až po zajištění kolaudace stavby

text Petr Prvda
 foto Markéta Navrátilová

Wimbledon a Queen's aneb duch tradice

Wimbledonský turnaj je tou nejarchaičtější, nejbizarnější a zároveň nejprestižnější sportovní událostí světa. Wimbledon je totiž turnajem těch nejúžasnějších rozporů. Máloco se mu vyrovná...

Justin Henin-Arden

Concorde nad Q'C

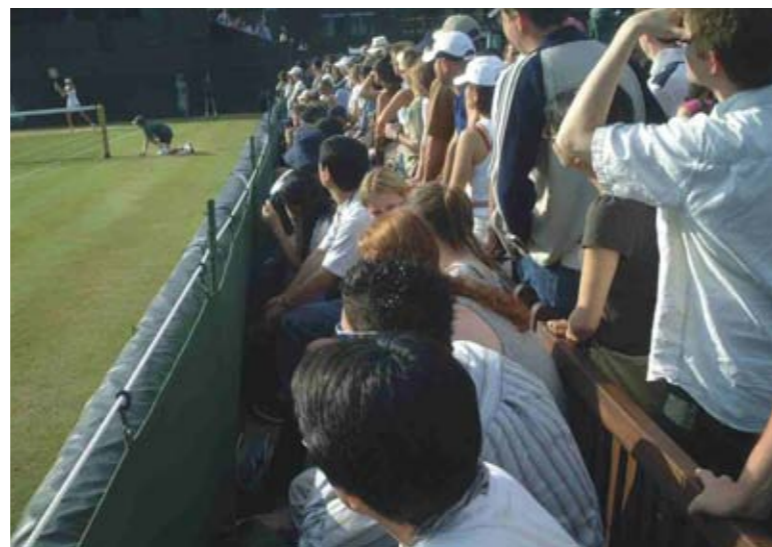
V málokteré podobné události je nasazeno takové množství peněz a taková pozornost médií. Jen málokterá sportovní-společenská akce je zároveň tak strašlivě tradiční, nemoderní, až úzkoprsá. Paradoxně právě ona hra „na staré časy“ však stále přitahuje.

Stačí se už zaposlouchat do oficiálního názvu wimbledonského tenisového turnaje: The lawn tennis championships upon the lawns of the All England Club Wimbledon (Travnaté tenisové mistrovství na trávnících klubu All England ve Wimbledonu). Nepřipomíná vám to šlechtické tituly? Pozorně si přitom všimněte obratu „na trávnících“. Už v tom je jeden ze zakopaných psů Wimbledonu. Každý sice ví, že se Wimbledon hraje na trávě, ne každý už však ví, že 99% světových turnajů se dnes hraje na betonu a antuce.

Jiří Novák, náš nejlepší tenista posledního desetiletí, má pro to zajímavé přirovnání. „Představte si, že by se fotbalové mistrovství světa hrálo na škváře. Pro fotbalisty naprosto nemožná věc. Ale v tenise, respektive ve Wimbledonu, něco takového možné je.“ Dodejme přitom, že i přirovnání se škvárou trochu kulhá. Na škváře dodnes hrají statisíce fotbalistů v dětských a nižších třídách ve východní Evropě, ale i na dalších

wimbledonský areál

Daniela Hantuchová

kontinentech. Už jste ale slyšeli, že by děti masově a pravidelně trénovaly tenis na trávě? Viděli jste někde nějaký travnatý kurt?

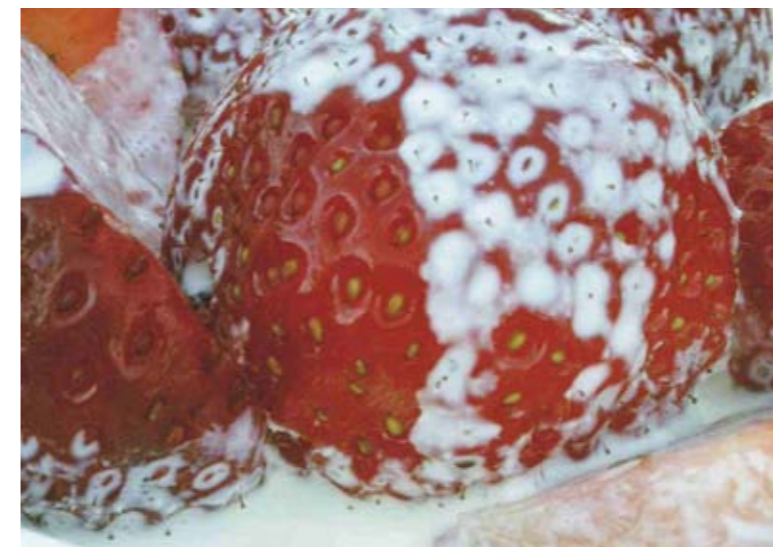
S jistou nadsázkou Jiří Novák (byl sám finalista čtyřhry ve Wimbledonu, a tedy ve Wimbledonu úspěšný hráč) také říká, že tady nemusí hráč umět tenis tak jako na jiných velkých turnajích, které se hrají na klasických površích. „Je tam menší konkurence než na antuce nebo na betonu. Někdy se tam ani nezpotejíte. Výměny jsou krátké. Stačí, když máte dělové podání a volej. Odskok míčků je často tak nepředvídatelný, že to hráče nutí neustále se cpát k síti a rychle zakončovat. A tráva klouže, takže si musíte dávat pozor na zranění.“

Ale historie Jiřímu Novákovi nedává za pravdu. Wimbledon vesměs nevyhrávají druhořadí hráči, ale mistři svého řemesla – Björn Borg, Boris Becker, Roger Federer... A někteří velikáni jako Ivan Lendl se vytožené výhry nedočkají.

Jiří Novák má ovšem pravdu v tom, že Wimbledon je natolik jiný, že většina světových hráčů se před ním musí nutně rozehrát na trávě. A k tomu slouží především podobně tradiční turnaj Tenis Stella Artois, který pořádá další slavný londýnský klub Queen's Club.

Layton Hewitt

tak to jsou ony...

Wimbledon ovšem, navzdory tomu, že byl poprvé sehrán už v roce 1877, zůstává nadále také prvním turnajem Grand Slamu. Kdo si dnes vzpomene, že Jan Kodeš vyhrál dvakrát Roland Garros v Paříži? Všichni ale víme, že Kodeš v roce 1973 vyhrál Wimbledon, i když měl tehdy kvůli stávce profesionálních hráčů menší konkurenci.

Wimbledon je prostě víc než jen sport. Je to velká událost navzdory tomu, že často polovinu času proprší. Může za to ona zvláštní tradiční, anglická atmosféra a přísná pravidla hry i chování. Wimbledon nezná demokracii. Hráči mají zakázáno obléknout si jiný než bílý sportovní úbor. Absolutně se tu nesluší vztekat se, třískat o zem raketou nebo naštvaně odpalovat míčky do hlediště. Prakticky všichni to dodržují, jednak proto, že je to tradice, ale zejména proto, že každé vybočení z norem znamená, že pořadatelé napaří dotyčnému tučnou pokutu.

„Americké tenisové turnaje jsou proti Wimbledonu jako Disneyland,“ říká Dan Trávníček, muž, který trénoval Bohdana Ulihracha i Jiřího Nováka a sám ve Wimbledonu mnohokrát byl. „Je to jak popcorn proti proslulým wimbledonským jahodám se šlehačkou. Tady se pár dní hraje tenis tak, jak se hrával před sto lety. Žádné výstřelky, žádné křičení. Máte pocit,

že se zastavil čas, a má to zvláštní půvab.“ Ve Wimbledonu neútočí na masy lidí sponzoři ani reklamy. Přesto – nebo právě proto se fronta na vstupenky stojí čtyři dny dopředu. Je nekonečně dlouhá, od tenisového areálu až ke stanici metra Southfield, a džentlmenství prosakuje až daleko za brány areálu. Nikdo se netlačí, všichni ukázněně stojí ve dvoustupech. Ostatně už cestou v metru na turnaj podle decentně sportovního oblečení zjišťujete, kdo z cestujících je tenisový fanoušek a kdo nikoliv. Barevné svetry s košilemi, ze kterým čouhají jen límečky, drahé kalhoty a všudypřítomný deštník. Zachovávaní tradice jde tak daleko, že i pořadatelé na jednotlivých místech se nemění dlouhé roky, a hráči tak na kurtech a v jejich okolí potkávají rok co rok stále stejné tváře.

Obdiv většiny hráčů k Wimbledonu je pak nebetýčným. Má docela zajímavý průvodní jev. Při každém turnaji se ze „záhadných“ důvodů ztrácejí tisíce ručnicků. Je veřejným tajemstvím, že hráči si je „odnášejí“ jako suvenýry. Jednou se prý neudržela i Martina Navrátilová.

Wimbledon má i další zvláštnosti. Nejsou to zdaleka jen ty „nejneobyčejnější obyčejné“, avšak zaručeně nejdražší jahody se šlehačkou na světě. Ale třeba „Last eight club“ (Klub poslední osmičky) tedy klub, do něhož mají přístup všichni ti, kteří se v minulosti dostali na turnaji mezi posledních osm. Marně byste tam pátrali po nějakém přehnaném luxusu. Jediný luxus spočívá v tom, že tam na vás nikdo nemůže.

Či typické anglické domky v okolí klubu, které místní lidé na tři týdny za nemalé peníze pronajímají hráčům i novinářským týmům, aby se nemuseli harcovat na turnaj přes půlku Londýna. Nebo skvělé televizní komentáře Borise Beckera a Johna McEnroa, plné skvělých postřehů a humoru. „Rakev je stále ještě otevřená,“ komentoval Becker hru kohosi, kdo se potácel nad propastí. Či „měl by mu to dát více do backhandu, jinak určitě stihne autobus do centra, který odjíždí za dvacet minut...“

Konečně neotřelý pohled na Wimbledon nabízí Dan Trávníček: „Wimbledon, to je škála barev. Bílá znamená tradiční tenisové oblečení, zelenofialová je barva wimbledonského loga, zelená barva trávy, červená jsou jahody a dvoupatrové autobusy, žlutá – tenisové míče, šedá – věčný déšť a mraky nad areálem a černá – londýnské taxíky.“

12. pivní slavnosti v Humpolci 11. a 12. srpna Přijďte!

Pro všechny milovníky dobré zábavy a výborného piva! Oblíbení hudebníci, zpěváci a kapely, soutěže, tanec, ohňostroj...

pátek

- 16:00 > Skaláci
- 18:00 > Daniela Šinkorová
- 19:00 > Jiří Stivín a Co Jazz System
- 21:00 > Katapult
- 23:00 > Wohnout

sobota

- 09:00 > Možnost exkurze v Rodinném pivovaru Bernard
- 10:00 > Vysočinka
- 12:00 > Shannon (irská hudba včetně tanečnicků)
- 13:30 > Heidi Janků
- 14:15 > Kouzelník
- 15:00 > Jumping Drums
- 16:00 > Iva Frühlingová
- 17:30 > Jumping Drums
- 18:00 > Vlasta Horvát
- 19:30 > Slosování vstupenek
- 20:00 > Support Lesbiens
- 21:45 > Ohňostroj
- 22:00 > Ferit

Irští Shannon, ale také Katapult a Support Lesbiens, Iva Frühlingová, Vlasta Horvát i Jiří Stivín. To budou hlavní hudební taháky na letošních Pivních slavnostech v Humpolci. Dvěma z pozvaných kapel jsme v duchu názvu našeho časopisu položili dvě stejné otázky, v čem spočívá jejich „vlastní cesta“ a jaké mají nejbližší plány.

Support Lesbiens

Support Lesbiens, jedna z nejosobitějších kapel posledních let, vznikla v roce 1992 a její „vlastní cesta“ spočívala nejenom v názvu skupiny „Podporujte lesbičky“, ale i v jazyku, kterým začala zpívat a dodnes zpívá. Kapela byla ve svém rozhodnutí naprosto nekompromisní, podobně jako Katapult, když si řekl, že bude hrát u vládnoucích komunistů velmi nepopulární hardrock.

„Rozhodli jsme se pro angličtinu, i když jsme už tenkrát věděli, že to pro nás do začátku i do budoucna bude velikým handicapem. Prostě jsme chtěli za každou cenu zpívat anglicky,“ říká Hynek Toman, kytarista a jeden ze zakladatelů Support Lesbiens.

Proč ta zatvzelenost, když jim kdekdo říkal, kde už mohli být, kdyby zpívali česky? „Dělali jsme hudbu, která rozhodně neměla kořeny ve střední Evropě, natož v Čechách a díky Kryštofově výborné angličtině jsme si to mohli dovolit. Ani na chvíli jsme o tom nezapochybovali a nebudeme to měnit,“ vysvětluje Hynek Toman. A na otázku, co SL chystají, odpovídá: „Právě pracujeme na novém albu s názvem "EUPHONY and other adventures", v tuto chvíli je skoro hotové, vyjde 25. září u labelu Universal Music.“

Katapult

Olda Řiha, frontman skupiny Katapult, která byla koncem června pozvaná i na Pražský hrad, je přesvědčený, že originalita cesty jeho skupiny spočívala ve velmi jednoduché věci. „V roce 1975, kdy Katapult vznikl, všichni rockoví muzikanti hráli u popových zpěváků v jejich doprovodných kapelách, a pokud měli vlastní skupinu, tak vyznávali jazz rock, tehdejší módní trend, který v dobách nesvobody byl tolerován,“ říká Olda Řiha. „Prostě jako by se všichni báli hrát opravdový rock. A do toho jsme doslova vlitli my s jasnou představou hardrockové kapely ve stylu těch slavných "šedesátých let", kdy rock smetl doslova celý svět. A spolu s pravdivými příběhy našich písní o lidech, se kterými se posluchači doslova ztotožnili, jsme slavili neuvěřitelný úspěch.“

Když mají hovořit o budoucnosti kapely, dávají Katapulti jasně najevo, že spoléhají především na vlastní intuici a chuť k muzice. Teď jim mimochodem vyšlo dvojalbum „Grand Greatest Hits Katapult“. „V naší branži se plánovat nedá. Je to všechno jenom na intuici, vlastním srdci, hudebních a textových nápadech a chuti hrát rock,“ říká Olda Řiha.

O budoucnosti prý vůbec nepřemýšlejí. Vědí jen, že jsou muzikanti a chtějí hrát. Dělají pro to všechno, protože hraní je pro ně stále obrovskou zábavou. A jsou rádi, že se jejich muzika stále líbí a mohou se s ní živit. „Je to neuvěřitelný pocit. V rocku je úplně všechno. Adrenalin, fyzická kondice, nadšené aplausy, poezie, něha, tvrdost, úspěch i porážky. S rockem prostě žijete hektický život a nemůžete bez něj být. Ale přece jen jeden plán máme – hrát až do smrti!“

Tyršovo náměstí

Humpolec se vedle historických památek může pochlubit i pozoruhodnými stavbami moderní architektury. Některé z nich jsou ozdobou Tyršova náměstí.

Na jeho úpravě se podílel známý architekt Josef Gočár. V celostátním seznamu památek se nachází dům čp. 800, jehož autorem je právě jeden ze zakladatelů české moderny. Vila byla dokončena v roce 1934 a vyznačuje se použitím mnoha prvků typických pro konstruktivistickou a funkcionalistickou architekturu. Jako základní stavební materiál navrhl Gočár železobeton, použil nový typ průběžných oken a dále ploché střechy a kryté i nekryté terasy. Barevně zdobená fasáda a vnitřní prostory jsou spojeny v jeden celek. Vila je začleněná do okrasné zahrady. Když v roce 1937 rozhodlo město o stavbě pomníku TGM, Gočár u toho nechyběl. Samotný pomník je ovšem dílem významného českého sochaře Vincence Makovského. Postaven byl ze sbírek občanů. V průběhu následujících let nesvobody byl třikrát odstraněn a zase znovu postaven a stal se tak symbolem boje demokracie a totality.

Tělovýchovná jednota Sokol v Humpolci patří k nejstarším na Vysočině. Již v roce 1899 sokolové postavili takzvanou starou sokolovnu, dnešní

Spolkový dům. V roce 1928 položili základní kámen nové sokolovny právě na Tyršově náměstí. Stavělo se podle vítězného návrhu architekta Františka Krásného, který také projektoval Tyršův sokolský dům v Praze. Už o rok později sokolovnu otevřeli. Její fasádu vyzdobil sochař Jaroslav Brůha pěti sokoly. O ně bohužel sokolovna přišla za okupace, kdy se z ní stalo středisko zdejších Němců „Deutsches Heim“. Po navrácení budovy tělovýchově byla k ní v osmdesátých letech přistavěna sportovní hala a stadion.

Další stavby na Tyršově náměstí už tak pozoruhodné nejsou. V roce 1931 zadalo ministerstvo vnitra stavbu okresního úřadu na Tyršově náměstí. Komplikace přímo na staveništi a horšící se hospodářská situace státu nutila projektanta splnit úkol s maximální účelností, s nejvyššími možnými úsporami, a tudíž i bez užití jakýchkoliv dekorativních prvků. Při stavbě se hodně využila žula ze slavičských lomů, které okresní úřad tehdy vlastnil. V roce 1960 po zrušení humpoleckého okresu budovu předali zemědělskému školství. Moderní žákovský internát, vybudovaný v osmdesátých letech minulého století, uzavírá jižní stranu náměstí.

Když pro ní vařím,
úplně roztaje.
Naštěstí.

MEGGLE Bylinkové máslo
udělá z ryb, masa a zeleniny
něco výjimečného.

S čerstvými bylinkami a vybraným kořením.
Jednoduše roztajete.
Kousek štěstí ke štěstí.

Naštěstí